

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
Μήνυμα Υπουργού Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας
κ. Πρόδρομου Γ. Προδρόμου
για την επέτειο της 1^{ης} Οκτωβρίου 1960

Φίλοι και φίλες εκπαιδευτικοί,
Αγαπητοί μαθητές και μαθήτριες, φοιτητές και φοιτήτριες,

Σήμερα γιορτάζουμε 62 χρόνια ανεξαρτησίας. Μέσα σε αυτό το διάστημα η Κυπριακή Δημοκρατία έχει καταγράψει μια ιστορία αντίστασης και ανθεκτικότητας απέναντι σε κινδύνους, επιβουλές και τη συνεχή επίθεση της Τουρκίας. Τιμούμε την επιμονή του λαού μας σε αρχές και αξίες και μνημονεύουμε τους αγώνες και τις θυσίες του για ελευθερία, δημοκρατία και πρόοδο.

Θυμόμαστε ότι, στον τερματισμό της αγγλικής αποικιακής κατοχής, μας οδήγησε ο θρυλικός απελευθερωτικός Αγώνας της ΕΟΚΑ 1955-59, ο οποίος δημιούργησε τις προϋποθέσεις για ελευθερία και αυτοδιάθεση, όπως αυτή είχε αποτυπωθεί στο Ενωτικό Δημοψήφισμα του 1950. Στη συνέχεια όμως οι διαπραγματεύσεις και διαδικασίες δεν δικάωσαν το αίτημα του κυπριακού λαού για αυτοδιάθεση. Οδήγησαν στη δημιουργία της Κυπριακής Δημοκρατίας στις 16 Αυγούστου 1960. Ο πρώτος εκλεγμένος Πρόεδρος, ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος, παρέλαβε την εξουσία από τον τελευταίο Άγγλο Κυβερνήτη Χιου Φουτ. Αντί της αγγλικής κυματίζει έκτοτε στα δημόσια κτήρια η κυπριακή σημαία.

Παρά τον ενθουσιασμό και τη δημιουργικότητα που επικράτησαν, το νεοσύστατο κράτος δεν αφέθηκε να λειτουργήσει ομαλά. Από τα πρώτα χρόνια η Τουρκία, μέσω της τουρκοκυπριακής ηγεσίας, επινόησε πολιτειακά προβλήματα. Τα πράγματα οδηγήθηκαν στα άκρα με βίαιες συγκρούσεις που υποδαυλίστηκαν από την τουρκική πλευρά από τον Δεκέμβριο 1963. Φτάσαμε στα τραγικά γεγονότα και τους αεροπορικούς βομβαρδισμούς του Αυγούστου 1964 στην Τηλλυρία, στο πλαίσιο προσπάθειας για δημιουργία προγεφυρώματος. Η τουρκική εισβολή αποφεύχθηκε τότε την τελευταία στιγμή. Ακολούθησε όμως αποχώρηση των Τουρκοκυπρίων από τη διακυβέρνηση και η δημιουργία θυλάκων μέσα από αποσχιστική λογική. Η Τουρκία προωθούσε ανοιχτά τα διχοτομικά σχέδια που κατέστρωνε από το 1956, με τις γνωστές εκθέσεις Νιχάτ Ερίμ.

Η Κυπριακή Δημοκρατία κλονίστηκε αλλά άντεξε. Στη συνέχεια όμως η απόφαση για να αποσυρθεί, Δεκέμβριο του 1967, η στρατιωτική δύναμη που είχε στείλει από το

1964 ο Πρωθυπουργός Γεώργιος Παπανδρέου για την άμυνα της Κύπρου, θα είχε τραγικές συνέπειες. Όσοι καταπολέμησαν την παρουσία της Ελληνικής Μεραρχίας και τελικά η Χούντα που αποφάσισε να την αποσύρει, έγραφαν ουσιαστικά μια πράξη εθνικής αυτοχειρίας, που εκ των υστέρων συνδέθηκε και με τις προδοτικές εξελίξεις του Καλοκαιριού του 1974.

Πράγματι, στις 15 Ιουλίου 1974 η Κυπριακή Δημοκρατία, μετά από μια περίοδο αστάθειας, συγκλονίστηκε από το προδοτικό πραξικόπημα της Χούντας και ντόπιων συνεργατών της, ενώ ακολούθησε στις 20 Ιουλίου το καίριο κτύπημα που ήταν η τουρκική εισβολή. Με τον κατακτητικό πόλεμο που διεξήγαγε στη συνέχεια ο τουρκικός στρατός στην ανοχύρωτη Κύπρο, η Τουρκία κατακτούσε για πρώτη φορά κυπριακά εδάφη και επέβαλλε με συστηματική όσο και βάρβαρη βία και με τρομοκρατία τον γεωγραφικό διαχωρισμό του πληθυσμού στη βάση της εθνότητας.

Οι συνέπειες της κατάκτησης και της κατοχής υπήρξαν τραγικές. Χιλιάδες νεκροί και αγνοούμενοι, διάχυτος ο ανθρώπινος πόνος. Η Κυπριακή Δημοκρατία έχανε τον έλεγχο περίπου 36% της επικράτειας και περίπου το ένα τρίτο του πληθυσμού διώχθηκε από τον τόπο του και εκτοπίστηκε. Μαζί οι Τούρκοι υφάρπασαν το μεγαλύτερο μέρος της γεωργικής και βιομηχανικής παραγωγικής δομής και της τουριστικής βιομηχανίας. Η Κύπρος βυθίστηκε στο πένθος και ένα μεγάλο μέρος των Κυπρίων έχασαν τα πάντα...

Ακόμα και σε εκείνο τον τόσο άνισο πόλεμο και με τη χώρα προδομένη, ήταν χιλιάδες εκείνοι που πολέμησαν υπερασπιζόμενοι την πατρίδα και την ελευθερία, ακόμα και όταν δεν διέθεταν καν εξοπλισμό ή επιτελικές οδηγίες. Όπως ηρωική υπήρξε και η αντίσταση της ΕΛΔΥΚ, που με πατριωτική αυταπάρνηση υπερασπίστηκε την πρωτεύουσα. Η αγωνιστικότητα και η φιλοπατρία των Κυπρίων και των Ελλαδιτών που αντιστάθηκαν στον «Απίλα», έστω και μέσα από έναν «προδομένο πόλεμο», ανανέωσε την παράδοση των αγώνων υπέρ της ελευθερίας και παρέδωσε παρακαταθήκη χρέους στις επόμενες γενιές για την απελευθέρωση και την ειρηνική επίλυση του Κυπριακού.

Ακόμα και με νωπές τις βαθιές πληγές, βασισμένη στις αρετές του λαού, η χώρα μας άντεξε και αυτό το θανάσιμο πλήγμα. Όχι μόνο επιβίωσε και στάθηκε όρθια, αλλά παρά τις απώλειες, τον πόνο και τα βάσανα του κόσμου, οδηγήθηκε σε ανασυγκρότηση μέσα από τα ερείπια. Μεθοδικά, με πνεύμα ενότητας του λαού και μέσα από θυσίες και μεγάλες προσπάθειες, η Κυπριακή Δημοκρατία αναστηλώθηκε και η χώρα ακολούθησε πορεία ανάκαμψης. Μέσα από την απειλή του χάους και της πλήρους καταστροφής, η απάντηση του κυπριακού λαού, με τη στήριξη και της Ελλάδας, υπήρξε μια πορεία οικονομικής και κοινωνικής προόδου. Σε αυτή τη βάση στηρίχθηκε και η πολιτική αποφασιστικότητα να αντισταθούμε στα δεδομένα της τουρκικής κατοχής και την απειλή της διχοτόμησης.

Ωστόσο, στα κατεχόμενα εδάφη μας επιβλήθηκε πλήρης έλεγχος από την Τουρκία και προωθήθηκε μια συστηματική πολιτική εθνικής εκκαθάρισης. Πέραν από μεγάλες

καταστροφές στην πολιτιστική κληρονομιά και αλλαγή ακόμα και των τοπωνυμίων, τα συστηματικά ρεύματα εποικισμού προκάλεσαν δημογραφική αλλοίωση. Και αυτή η τουρκοκυπριακή κοινότητα, εκτός μιας μερίδας που εκπροσωπεί την τουρκική πολιτική, έχει περιθωριοποιηθεί. Η Τουρκία, αφού είχε με τα τετελεσμένα του πολέμου επιβάλει λύση ομοσπονδίας, δεν δίστασε να παρασπονδήσει και το 1983 παρουσίασε ένα παράνομο ψευδοκράτος, προσπαθώντας να δώσει ξεχωριστή διεθνή υπόσταση στις κατεχόμενες περιοχές.

Με αδιαλλαξία και χωρίς να εγκαταλείπει και την επιθετική προκλητικότητα, από τότε εμποδίζει ή ναρκοθετεί κάθε προσπάθεια για ειρηνική επίλυση του Κυπριακού και τερματισμό της κατοχής, στη βάση των Ψηφισμάτων των Ηνωμένων Εθνών και των Αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας. Η προσπάθεια της ελληνικής πλευράς για έναν έντιμο συμβιβασμό και μια λειτουργική και βιώσιμη λύση που θα εδράζεται στον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την ελευθεριών όλων των Κυπρίων, προσέκρουσε πάντα στην απροθυμία της Τουρκίας, η οποία συνεχίζει διχοτομικές μεθοδεύσεις και αποζητά τον έλεγχο της Κύπρου.

Τριάντα χρόνια μετά την τραγωδία του 1974 ήρθε όμως το μεγαλύτερο επίτευγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας στη σύγχρονη εποχή, η ένταξή της το 2004 στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Παρά την παρελκυστική παρέμβαση της Τουρκίας και άλλα εμπόδια, μέσα από πραγματικά σοφή στρατηγική και με την ουσιαστική στήριξη της Ελλάδας, η Κύπρος ολόκληρη εντάχθηκε στη μεγάλη ευρωπαϊκή οικογένεια.

Η ένταξη αποτέλεσε σταθμό που άλλαξε ευεργετικά την πορεία της στο μέλλον. Ως πλήρες και ισότιμο μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης το κυπριακό κράτος διαγράφει μια πορεία ανάπτυξης και εκσυγχρονισμού σε όλους τους τομείς, που επιβεβαιώθηκε όταν σταθήκαμε ορθοί και ανασυνταχθήκαμε μετά την οικονομική κρίση και τον κίνδυνο χρεοκοπίας του 2012-13. Παράλληλα, η προσπάθεια για μια πραγματική λύση του Κυπριακού και απαλλαγή από την κατοχή και καθεστώς εγγυήσεων ενισχύεται, αφού στην Κύπρο πρέπει να ισχύουν και με τη λύση του Κυπριακού οι ευρωπαϊκές αρχές και κανόνες.

Σήμερα, εξηνταδύο χρόνια μετά τα πρώτα της βήματα και παρ' όλες τις δοκιμασίες, η Κυπριακή Δημοκρατία αποτελεί ένα σύγχρονο ευρωπαϊκό κράτος που διαθέτει μάλιστα και την ενεργειακή προοπτική που κερδίζουμε τα τελευταία χρόνια. Συνεχίζουμε με θέληση και αποφασιστικότητα να διεκδικούμε την απελευθέρωση των κατεχομένων εδαφών μας και μια ειρηνική λύση που θα δώσει ένα σύγχρονο και λειτουργικό ευρωπαϊκό κράτος για όλους τους Κυπρίους, χωρίς ξένες επεμβάσεις ή έλεγχο.

Ο δρόμος είναι ανοιχτός για τη νέα γενιά. Για να αναζητήσει τις προοπτικές προόδου και προκοπής και μαζί να συνεχίσει τις προσπάθειες για ελεύθερη πατρίδα. Το λαμπρό μέλλον που ονειρευόμαστε για τους νέους μας, θα είναι και το μέλλον της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Αγαπητοί μαθητές και μαθήτριες, φοιτητές και φοιτήτριες,

Μέσα στις συνθήκες αυτές, στόχος της εκπαίδευσης συνεχίζει να είναι η καλλιέργεια του πνεύματος και η απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων, με βάση τις σύγχρονες κατακτήσεις της επιστήμης και της τεχνολογίας. Η χώρα μας χρειάζεται καταρτισμένους και καλλιεργημένους πολίτες, με γνώσεις και δεξιότητες, ικανούς να ανταποκρίνονται στις προκλήσεις και να κατακτούν τον σημερινό και τον αυριανό κόσμο. Ταυτόχρονα, ως κυπριακός ελληνισμός οφείλουμε να αποκτούμε συνείδηση των ιστορικών μας καταβολών και της δικής μας ιστορίας των 35 αιώνων σε αυτόν τον τόπο, και να τιμούμε και αυτή την ιστορία και όσους πριν από εμάς, σε δύσκολους καιρούς, αγωνίστηκαν και θυσίαστηκαν για να μπορούμε να ζούμε ελεύθεροι, ως πολίτες της ενωμένης Ευρώπης.

Κάθε φορά που μιλάμε σε εσάς τους νέους, η δίψα σας για μάθηση και για πρόοδο, η αποφασιστικότητά σας να βαδίσετε με ευγενή ιδεώδη και να κερδίσετε τους δικούς σας στόχους, μας γεμίζει αισιοδοξία. Δικαιώνει την πίστη μας στο μέλλον. Στο πρόσωπό σας βλέπουμε το αύριο της Κυπριακής Δημοκρατίας. Ένα σύγχρονο δημοκρατικό κράτος, που θα εξασφαλίζει τα δικαιώματα όλων των πολιτών και θα εγγυάται την ευημερία σας, μέσα σε συνθήκες αλληλοσεβασμού και ελευθερίας.

Χρόνια πολλά στην Κυπριακή Δημοκρατία και κάθε καλό στα νιάτα της πατρίδας μας!

Πρόδρομος Γ. Προδρόμου
Υπουργός Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας